

ZIRLAI 12-NA   **DECEMBER 15-21, 2018**
KOHRAN INRÊLBÂWLNA LEH INPUMKHATNA

CHÂNGVAWN: “Chutichungin nangnî zîngah zawng chutiang a ni lo vang; tû pawh in zînga mi ropui nih duh apiang chu in rawngbâwltuah a awm tûr a ni. Tû pawh in zînga hmasa ber nih duh apiang chu in chhiahhlawhah a awm bawh tûr a ni,” (*Matthaia 20:26, 27*).

SABBATH CHAWHNÛ   **DECEMBER 15**
Chhiar tûrte: *Matthaia 16:19; 20:25-28; 28:18-20; Galatia 6:1, 2; Efesi 5:23-27; Tita 1:9.*

KEINI Seventh-day Adventist-te hi Protestant Kristian, mihringte tâna Isua Kristan a tihsak tawh chung a rinna nghah vâng chiah a chhandam nih ringtûte kan ni. Kristan kan tâna min tihsak tâk hlâwk nate têt tûrin kohhran emaw, kohhrana dinmun sâng emaw kan mamawh lo. Kristâ hnên aţanga thil kan dawnte hi, krawsa kan Aiawhtu leh vân biak bûka kan Puithiam Lal, min dîlsaktu a nihna angin, Amâ hnên ngêi aţanga dawng kan ni.

Chutichungin, kohhran hi Pathian din a ni a, chhandam kan nih nân ni lo vin, khawvêl hnêna chhandamna puâng tûr leh, kan nihna lantîrna hmanruâ ni tûrin, kan tân Pathianin hetah hian a dah a. Kohhranin rawng a bâwl theihna tûr leh, insawh nghehna a nih dâwn phawt chuan inrêlbâwl na neih hi a pawimawh a ni. Kohhran pâwla insiamna tel lo chuan, Isuâ chhandamna thuchah hi a thawh hlâwk tûr angin mi dangte hnênah kan puâng thei lo vang. Kohhran hruaitûte hi an pawimawh a, chutah chuan inpumkhatna chawmin Isuâ entîrna chu atakah an chantîr thîn.

Tûn kêr chhûng hian, rawngbâwl na atâna kohhran inrêlbâwl na pawimawh zia leh kohhran inpumkhatna a chawmpuitlin dân kan zir dâwn a ni.

SUNDAY   **DECEMBER 16**
Krista: Kohhran Lû Chu

Zirlai hmasa lama kan hmuh tâk ang khân, Thuthlung Tharah chuan kohhran hi taksa hmanga entîr a ni a. Kohhran chu Kristâ taksa a ni. Hê entîrna hian kohhran nihna hrang hrangte bâkah, Krista leh A mîte kêra inlaichîna a entîr a. Kristâ taksa a nih angin, kohhran hian a nunna atân Krista a rinchhan a ngai a. Ani chu Lû (*Kolosa 1:18; Efesi 1:22*), kohhran nunna Hnâr a ni. Amah tel lo chuan kohhran a awm thei lo.

Kohhran chuan Kristâ hnên aţangin a nihna a dawng a, Amah chu thurin leh zirtîrna zawng zawng Zikchhuahna, Hnâr leh Lungphûm chu a ni. Chutichungin, kohhran chu hêng thilte bâk hi niin, nihna pawimawh tak nei a. Kohhran nihna hriltu tak chu Pathian Lehkhathûa târlan Krista leh A Thû chu a ni. Chutichuan,

kohhran hian a nihna leh pawimawhna chu Kristâ hnên ațanga a dawn a ni.

Efesi 5:23-27-ah, Paulan Krista leh A kohhran kâra inlaichînna sawi nân nupui leh pasal inlaichînna ang chî hi a hmang a. Krista leh A kohhran kâra inlaichînna sawi nâna hetiang a hman chhan tak hi eng nge ni âwm?

Kum zabi eng emawti chhông chu hruaitûten ‘intulût’ tih hi an lo hman suâl nasat tawh êm avângin, thenkhat chuan hê țăwngkam hman hi an duh vak lo a ni thei e. Chutichungin, kohhran chu Lû, Kristâ hnênah leh A thuneihna hnuaia intulût tûr chu a ni sî a. Krista chu kohhran Lû a nihna hi pawm a nih chuan, tû chung a rinawm tlat tûr nge tih hre reng tûrin kohhran chu a pui ang a, tû dang chungah ni lo vin, Amah LALPÂ chung a rinawm tûr a ni. Kohhran hi fel taka inrêlbâwl tûr a ni a; mahse, chû chu kohhran Hruaitu dik, Isuâ thuneihna hnuaiah a ni ngêi tûr a ni.

“Kohhran dinna lungphûm chu Krista a ni a, Kohhran chuan Krista chu a lû a nih avângin A thû a zâwm tûr a ni. Mihringah a innghat tûr a ni lo va, mihringte thu hnuaiah a kûn tûr a ni hek lo. Mi tam tak, kohhrana dinhmun pawimawh luahtûten, mîten an tih tûr leh an rin tûr barh luih theihna neiin an inhria a; chû ngaihdân chu Pathianin a țăwmpui vê lo. “Nangni zawng zawng hi ûnau in ni asîn,” tiin Chhandamtun a hrilh. Thlêmna tâwk thei vek an ni a, thil sual ti thei an ni vek bawk. Min kaihruai tûra rintlâk tluantling, tâwpcchin nei mihringte zîngah tû mah an awm lo. Kan rinna Lungpui chu kohhrana Kristâ chênchilhna nung hi a ni. Chû Lungpui chu mi chak lo berin a ngenchhan thei a, mi chak ber nia inhriaten Krista chu an engkima engkimah an neih loh chuan, chak lo ber an lo ni ang.”—Ellen G. White, *Chatuan Nghahfâk*, pp. 466, 467.

Engtin nge ‘chinnei mihring’ ni lo, Krista rinchhan dân kan zir theih ang?

**THAWHTANNÎ
Chhiahhlawh Hruaitu**

DECEMBER 17

A zirtîrte nêna rawng a bâwl lai khân, dinhmun țăh inchuh rêng rênga an inîtsik thiltih vêl chu Isuan a tawng deuh fô mai a. Zirtîrte khân Isuâ lalrama hruaitu thiltithei dinhmun chan an duh ni ngêi tûr a ni (*Marka 9:33, 34; Luka 9:46*). Zanriah Hnuhnung an kîl ho mêk lai meuh pawh khân, zirtîrte zîngah chungnun duhna boruâk chu a la lian hlê (*Luka 22:24*).

Chutiang thlenna țăm khatah khân, Isuan a mîte zînga thlarau lam hruaitu dinhmun chungchâng a ngaihdân chu chiang takin a sawi chhuak a. *Matthaia 20:25-28*-a Isuan a zilhna thû ațangin hruaitu nihna eng thupuite nge kan zir chhuah theih?

Engtin nge chû chu kan nunah, a bîkin kan kohhranah kan lantîr theih ang?

“Helai thu tâwitêah hian Isuan thuneitu nihna entawn tûr kawng hnih min kawhhmuh a. Pakhatna chu Rome mîten thuneihna an ngaih dân chu a ni. Hetah hian mi chungchuâng deuhte chu mi dangte chung a lêng an ni a. Thutlûkna siam tûrin thuneihna an nei a, an hnuaia mîte chu an hnêna intulût mai tûra beisei an ni. Chutiang chî thuneihna chu Isuan a hnar nghâl a, “Nangnî zîngah chuan chutiang a ni lo vang!” tiin a sawi. Ani chuan thuneihna dân kawng thar danglam tak chu zirtîrte hnênah a hrilh nghâl a; chû chu anni hriat thán ang thuneihna indawt thliai ang hi a ni vê lo.”—Darius Jankiewicz, “Serving Like Jesus: Authority in God’s Church,” *Adventist Review*, March 13, 2014, p. 18.

Hê thawnthûa Isuan thuneihna chungchâng a sawi hi thu pawimawh pahnih: *Chhiahhlawh* (*diaconos*) leh *sal* (*doulos*) behchhanin a ni. Bible lehlin thenkhatah chuan, a hmasa zâwk *chhiahhlawh* tih hi rawngbâwltu (minister) tia lehlin a ni a; a pahnihna chu ‘sal’ emaw ‘hrêng tâng’ emaw a ni. Hêng thumal pahnihte hian Isua sawi tum kha a thêlh vê vê a. Isua khân thuneihna thiah vek chu a tum a ni lo nân, A thil duhsâm a sawi uâr chu kohhran hruaitûte chu a hmasa berin Pathian mîte chhiahhlawh leh bâwih an ni tûr a ni. An dinhmun chu mipuite chung a thuneihna lantîr nân emaw, an chung a thunei emaw, hmingmâwina leh hmingthatah mahni inkhumtîr nân emaw a ni lo.

“Krista ram din kalphung erawh chu a danglam nasa hlê. Ani chuan mîte a kohin, thuneihna chang tûrin a ko vê lo va, rawngbâwltu ni tûrin a ko zâwk a, mi chakten chak lote phurrit an phurhpui tûr a ni. Thiltitheihna te, dinhmun te, pianpui thiamna te, lehkhiamna neitûte chu an mihringpuite tâna rawngbâwl tûra beisei an ni.”—Ellen G. White, *Chatuan Nghahfâk*, p. 610.

***Johana 13:1* chhiar la. Isuan A zirtîrte hnênah eng ang hruaitu entawn tûr nge a kawh hmuh? Heta tâng hian Isuan eng nge min zirtîr a tum? Kohhran chhûng leh pâwnah pawh, kan chêtina zawng zawngah engtin nge heta thupui târlan hi kan târlan theih ang?**

THAWHLEHNÎ   DECEMBER 18
Kohhran Inpumkhatna Humhemin

***2 Timothea 2:15; Tita 1:9* chhiar la. Timothea leh Tita hnêna Paula thurâwn angin kohhran hruaitu leh upa rinawmte mawhpurhnaa tih tûr pawimawh chu eng nge ni?**

Paulan thurinte leh zirtîrnate thianghlim taka vawn a sawi uârzia hi chhinchhiah la. Hei hi inpumkhat nân a pawimawh a, tûten emaw *kan kohhran min suihkhâwmtu hi kan inzirtîrnate ang*

rênga pawimawh dang a awm lo tîte pawhin an sawi thei a. Keini Adventist-te hi hnam tin chi tin, khawsak phung inang lo tak ațanga lo chhuakte kan ni a, Kristaa kan inpumkhatna pawh hi Kristan min pêk thutak kan hriatthiam dâna inngat a ni rêng a ni. Hêng zirtîrnaahte hian kan buâi a nih chuan, tâwpna hun kan hnaih zêl lai hian inthennate chhuakin, kan chîrî nak mai ang.

“Pathian mithmuh leh mi nung leh mitthi ngaihtuahtu tûr Krista Isuâ mithmuhah chuan a inlârna leh a ram chhâlin, thahnemngai takin ka hriattîr a che: Thû chu hril rawh; a hunah te, a hun lovah te pawh bei zêl rawh; dawh thei taka zirtîr chungin an thiam loh hriattîr la, zilh la, fuih rawh. Zirtîrna dik an ngaih peih loh hun a la thleng dâwn sî; an bengte a zat avângin anmahni duhzâwng angin zirtîrtûte an hnênah an khâwm zâwk ang a, an bengte chu thutak lamah an chhu ngawng ang a, thawnthu lam panin an pêng tawh ang,” (2 *Timothea* 4:1-4).

Hêng thûte hmang hian Paulan a ngaihtuahna (thlarau) thâwkkhum hmangin Isuâ lo kal lehna leh rorêlna nî a ngaihtuah a. Tirhkoh hian Pathian pêk thuneihna zawng zawng hmangin (1 *Timothea* 1:11 *en la*) *Timothea* hnêna hê thurâwn pawimawh tak hi a pê a. Ni hnuhnunga zirtîrna dik lo leh bawlhhlawhna lo la hluâr tûrte ngaihtuahin, *Timothea* khân Pathian Thû chu a puâng tûr a ni a. Chutianga rawngbâwlna nei tûra koh chu a ni rêng a ni.

A zirtîr rawngbâwlna pêng khat atân, *Timothea* khân mîte hmin te, zilhhâu te, leh ngen te a ti tûr a ni a. Hetiang tih hi Pathian Lehkhatu kaihhraina nêh pawh a inmil (2 *Timothea* 3:16). *Timothea* hnâ chu zui te, zirtîr te, Pathian Lehkhatûa a hmuh ataka hman zui te, chûng chu chhel leh dawhthei tak chung a tihte a ni. Dimdâwihna tel hauh lo va ânkhum phiâr phiâr mai chuan mi sual chu Kristâ hnêna hruai an ni ngai meuh lo. Paula thu ziah hi zui a, Thlarau Thianghlim hruaina zui a nih a, chhiahhlawh-hruaitu nihna rilrû nêh chuan *Timothea* chu kohhran inpumkhata siamtu thawk chak tak a ni mai dâwn a ni.

Kohhran hruaitûten kohhran chhûnga inpumkhatna an vawn nun theih nân engtiang kawngtein nge kan ʔanpui vê theih ang? Engtin nge inhmuh thiamlohna kârah pawh, inpumkhatna vawng himtûa kan ʔan fo theih ang?

NILAINÍ

DECEMBER 19

Kohhran Inthununna

Kohhran inrêlbâwlnaa harsatna hmachhawn ngâi thîn pakhat chu inthununna hman chungchângah hian a ni. Engtin nge inthununnain kohhran inpumkhatna a humhim tih hi sawi suâl leh ngaihsuâl awl tak a ni. Mahse, Bible thlîrna ațang chuan kohhran inthununna hian thil pawimawh pahnih a kâwk a: Thurin thianghlimna hum nân leh, kohhran nun leh thil tih dân phung thianghlimna hum nân a ni.

Kan hmuh tâk ang khân, kalsualna leh zirtîrna suâk a lo chhuah a, tâwpna hunah pheh chuan a hluâr zuâl dâwn avângin, Bible zirtîrna thianghlim humhim hi Thuthlung Thar hian a ngai pawimawh a. Chutiang bawkin, hêng bawhlhlawhna te, rinawm lohna te, suahsualna te laka kohhran hmingthã humhim pawh a ngai bawk a. Pathian Leikhathû hi “zirtîr kawngah te, thiam loh chantîr kawngah te, zilh kawngah te, felna zirtîr kawngah te a tangkâi” (2 Tim. 3:16) tia sawi a ni.

Matthaia 16:19; 18:15-20 chhiar la. Inthunun leh thil ti-sualtu zilh kawnga kohhran hnêna Isuâ zirtîrna thupui chu eng nge ni?

Bible hian inthunun leh kan thlarau nun leh nun thianghlimna nun kawnga rintlâk nih tlânna pawh hi a thlâwp a. Dik takin, kohhran tilangsârtu chhinchhiahna pakhat chu a thianghlimna leh khawvêl aţanga a inlâkhranna hi a ni. Kohhran chu thianghlim taka nung tûra ngiat a nih laia dinhmun khirh taka a din thû Bible-ah hian kan hmu nuâl mai. Kohhranah hian thianghlimna hi vawn him tlat tûr a ni.

Kohhran chhûnga thu inchuh khirh deuh ngaihtuah kawnga zui tûr eng thupuite nge hêng chângachte hian min zirtîr?
Matthaia 7:1-5; Galatia 6:1, 2.

Kohhrana inthununna hman a tûl thû Bible zirtîrna hi phat ruâl a ni lo. A tel lo chuan Thû chungah kan rinawm reng thei lo. Chutih laiin hêng zilhna thûteah hian a tuâm dam zâwng pawh a tel tho tih hi chhinchhiah la. Thununna hi a theih chen chenah a thâwi-dam zâwng ni thîn teh se. Kan zã hian mi soal, khawngaihna mamawh theuh kan ni tih hi kan inhre reng tûr a ni. Chutiang chuan, thununna lek a lo tûl châng pawhin, inngaitlâwm tak chungin, mahni lo tlin loh vê thîn tawhnate hre rengin kan ti thîn tûr a ni.

Thil tisual palhte chungah kan tih dânah, engtin nge hremna chelek zâwng ni lo, a thâwi dam zâwngah tih dân kan zir theih ang?

NINGÂNÍ
DECEMBER 20
Rawngbâwl Nâna Inrêlbâwlin

Tûn kuarter chhûnga kan hmuh tâk fò angin, kohhran kan nih angin pâwla insiamin, rawngbâwl leh che chhuak tûrin pumkhatah kan insiam tlâng a. Rilru sùkthlêk leh duhdân inmil chutiang ûm tûra pâwla insiam satliah mai kan ni vê lo va. Keimahni ngêi pawhin kan ngainat thutak chu khawvêl hnêna puâng chhuak tûra intêl khâwm kan ni.

Matthaia 28:18-20-ah, Isuan A zirtîrte hnêna khawvêla rawngbâwl dân tûr kawhhmuhna hnuhning a pê a. Isuâ thupêka thu pawimawhte târlang la. Engtin nge chûng thûte chuan tûnlai kohhran tân awmzia a neih?

Isuan A zirtîrte a tîrh chhuahna thupêk ropuiah khân, tîh tûr pawimawh tak tak palî a awm a: Kal te, zirtîra siam te, bapisma chantîr leh zirtîrna pêk te a ni. Grik ÷awng zirna a÷ang chuan thumal pawimawh ber chu ‘zirtîra siam’ lai tak hi a ni a, thumal pathumte hian chutiang chu hlen a nih theih dân tûr an târlang a. Ringtûte chu chanchin ÷a hril tûr te, mîte bapisma chantîr tûr te, leh Isuan a sawi tâk zawng zawng pawm tûra zirtîr tûrin hnam zawng zawngte hnêna an kal hunah zirtîrahte siam an ni ang.

Kohhranin hê tîrchhuahna thupêk hi an chhânin, Pathian lalram a lo zâu va, Isua chu Chhandamtua pawm chi tin hnam tin zîngah an lo pung hluâi ÷hîn a ni. Bapisma chantîr tûr leh, A zirtîrnate pawm tûra zirtîr tûra a thupêk an âwihin, khawvêl huâp chhûngkua a lo ding ta a. Zirtîr tharte pawhin nî tina zirtîr siam belh tûra an beihnaah Isuâ chênchilhna an dawng a. Isuâ awmpui nihna hi Pathian chênchilh nihna thutiam a ni. Chanchin ÷hâ Matthaian Isuâ lo pianna kha “Kan hnêna Pathian awm” (*Matt. 1:21*) a nih thûin bul a ÷an a, chutah Isuâ lo kal leh hun thlenga min awmpui zêlna tûr thutiamin a tlâng a kâwm ta a ni.

“Kristan A zirtîrte hnênah an thawh tûrte chu a awlsam ang tîh a hrilh ngai lo. Misual rualte chuan an rawn do dâwn tîh a hrilh a. Lalna te, thuneiha te leh hê thim chungah khawvêl rorêltû leh vân hmunahte thlarau سوالو awmte” chu anmahni chauha bei tûrin A hnutchhiah lo vang. An hnênah A awm zêl dâwn a ni tîh a hrilh a, rinnaa an kal chhuah chuan, Engkimtithêia phâw hnuaiyah an che vêl dâwn a. Huaisen leh chak taka awm tûrin A fuih a; vântîrkohte âia thiltithêi zâwk, vân sipaite Hotu chu an lamah a ÷ang dâwn a ni. An hnâ atân engkim a buatsaih sak a, a hlawhtlinna pawh Amâ chungah a nhat nghâl bawk a. A thû an âwih chhûng leh, Amah nêna an thawh ho chhûng chuan an hlawchham thei lo vang.”—Ellen G. White, *Tîrkohte Thiltîh*, pp. 24, 25.

Isuan a lo kal leh thlenga a mîte awmpui zêl a tiamna awmzia hi târlang la. Isuan thupêk min pêk hlen dân kawng kan zawn mêk laiin, hê thutiam hian engtianga keimahnia awmze nei tûr nge a nih ang?

ZIRTÂWPNÎ

DECEMBER 21

Ngaihtuah tûr: “Hruaitu ÷hâ nihna thûte hi chu pâwla insiamna zawng zawng, kohhran pawh telin, a inang vek mai. Chutichungin, kohhrana hruaitû erawh hi chu hruaitu nihna bâk deuh a ni a. Chhiahhlawh a nih tel a ngai.

“Hruaitu nih leh chhiahhlawh nihna hi a kâr a inlahlei hlê a. Engtin nge hruaitu ni chungah rawngbâwltu chu a nih kawp nghâl

theih tâk ang? Hruaitu chu dinhmun sâng changtu a ni lo'm ni? Mi dangte chu a thu âwih târa beisein, thû a pe thei dâwn lo'm ni? Chuti ni se, dinhmun hniam zâwk, chhiahhlawh dinhmun dingin, thupêkte nghâk leh hlen zêl târ a ni dâwn tihna em ni ang?

“Chutiang zawhnate chinfel nân chuan Isua kha kan thlîr ngêi târ a ni. Ani kha chuan hruaitu nihna zo taka kengin rawng a bâwl a. A nun pum pui kha rawngbâwlsakna deuh hlîr a ni mai. Chutih ruâlin, khawvêlin a hmuh tawh zawnga hruaitu ropui ber a ni bawk sî a ni.”—G. Arthur Keough, *Our Churh Today: What It Is and Can Be* (Washington, D.C., and Nashville: Review and Herald, 1980), p. 106.

Sawi ho tûrte:

- ❶ Chhiahhlawh-hruaitu tihah khân châm zui lawk ula. Khawvêlah hian chutiang entîrna tling hmuh kan nei em?
- ❷ *Matthaia 20:25-28* chhiar leh ula. Khawvêlin a pawm dân ang lo taka Pathianin ‘ropuina’ a hriatthiam dân chungchâng eng nge min hrilh?
- ❸ Kohhran hruaitûte tih târ pakhat chu inpumkhatna hum him a nih sî chuan, hruaitûte chu entawn târ duhthusâm an tlin loh a, an zâm chângin eng nge kan tih târ ni ang?
- ❹ Engati nge kohhrana inthunna hi thil tisualtu chung khawngaihna leh hmangaihna rilrû pu chung kalpui a pawimawh? Chutiang tih laiin, engati nge *Matthaia 7:12* hi kan rilrûa ngaih pawimawh thîn târ a nih?

KHÂIKHÂWMNA: Ringtûte inpumkhat nân leh kohhran rawngbâwlna kalpui zêl nân kohhran pâwla insiam hi a thâ a ni. Krista chu kohhran Lû a ni a, kohhran hruaitûte hian Pathian mîte an hruaina kawngah, Amah chu an entawn târ a ni. Inpumkhatna hi Pathian Thû rinawm taka zirtîrna leh rinawm taka nunpuina hmanga vawn him a ni thîn.